

Som una Nació

Josep Maria Pelegrí

Portaveu adjunt de CiU al Parlament de Catalunya

Ara, quan tot sembla anar malament amb la crisi econòmica, quan comptem els aturats per centenars de milers de persones, quan Catalunya i els catalans hem estat agredits per la sentència del Tribunal Constitucional que mutila l'Estatut, ara és el moment de proclamar que ens esperem temps millors a tocar de la mà, que cal ser optimistes davant el futur, que no tenim temps per defallir perquè el demà serà tan brillant com nosaltres vulguem que sigui. Només cal la voluntat d'aconseguir-ho i l'esforç per arribar-hi. El nostre avantpassats es riurien de nosaltres si ens veïessin derrotats per les adversitats actuals. Vivim temps difícils, però Catalunya, per l'esperit de superació i de supervivència dels catalans, sempre se n'ha sortit, sempre ha tingut esma per superar les situacions més complicades.

Ho tinc clar, i molt: ens en sortirem. No ho diem perquè les nostres propostes siguin les millors -que també-, perquè els nostres dirigents siguin els més vàlids -que també-, perquè sabem què cal fer -que també-, sinó perquè, a més, confiem en els catalans i en les catalanes, que sempre han tirat del carro quan les coses han anat mal dades. Després de la desfeta, sigui la del 1714 o la del 1939, van anar a treballar l'endemà com si el seu món no s'hagués ensorrat el dia abans, per assolir amb l'esforç de cada dia que arribessin temps millors.

Aquest ha d'ésser avui el nostre esperit, la nostra voluntat, aquesta qualitat que forma part dels nostres gens. La crisi econòmica ens angoixa i per això hem de dedicar tots els nostres esforços a superar-la. Calen importants reformes en tots els àmbits i sabem que si les abordem amb valor i rigor les podem aconseguir. També, però, hem de fer front a les adversitats de la recent sentència del Tribunal Constitucional (TC) sobre l'Estatut català del 2006 que marca un punt d'inflexió en el contingut i en les formes. Res no podrà ser el mateix a partir d'ara. La prova més evident d'aquesta afirmació va ser la massiva, de-

"Som una nació. Nosaltres decidim" era el pensament i el sentiment que ens va aplegar a tots en defensa del nostre poble, de Catalunya i dels catalans
Foto: David Tortosa

mocràtica i cívica manifestació del 10 de juliol pels carrers de la ciutat de Barcelona, a la qual van assistir més d'un milió de persones. Riudes de gent van inundar els carrers propers al recorregut definit per la organització. "Som una nació. Nosaltres decidim" era el pensament i el sentiment que ens va aplegar a tots en defensa del nostre poble, de Catalunya i dels catalans.

Aquest article me l'han demanat per analitzar el pronunciament del TC sobre l'Estatut que el poble de Catalunya va aprovar en referèndum. Cal tenir present en tot moment quines han estat les pedres que des d'aquesta alta instància institucional de l'Estat s'han llençat cap a Catalunya. Espero no ser massa dens i àrid, tot i que no serà fàcil evitar-ho.

Una de les qüestions més cridaneres és que la sentència diu que els conceptes de "nació" i de "realitat nacional" no tenen eficàcia jurídica interpretativa. El primer que cal dir i tenir en compte és que reiterada jurisprudència del mateix TC declara que certament els preàmbuls o exposicions de motius de les lleis no tenen valor normatiu, però sí són un component imprescindible per saber realment l'esperit del legislador, alhora que són un fonament del sentit i de l'abast de les normes que apliquen i jutgen els tribunals.

La consideració de Catalunya com a nació és per a nosaltres un fet consubstancial a la pròpia existència com a poble, de la nostra realitat: una cultura, una llengua, un territori, un dret i, sobretot, la voluntat d'un poble, de ser, d'existir, de pronunciar-se, d'auto-determinar-se, de decidir per ell mateix. La plurinacionalitat de l'Estat ha estat una constant reivindicació de la nostra formació política, practicada des de la Transició, passant per la redacció i l'aprovació de la Constitució, fins a fer-la referent de les nostres relacions amb l'Estat i amb els altres pobles-nacions, com són els bascos i els gal·les.

També el TC fa la seva interpretació de l'article 8 en parlar dels símbols nacionals, la bandera, la festa i l'himne. No s'accepta l'equiparació del terme i de tot allò que defineix la nació catalana amb la nació espanyola. Els magistrats del Tribunal han volgut buscar qualsevol excusa per deixar clar -tantes vegades com calgui!- que la nació catalana està sempre considerada com una "nacionalitat", i això sempre comporta que es trobi sota la "nació espanyola".

Un altre element essencial de l'Estatut atacat per l'alt tribunal és l'article 5 sobre els drets històrics. Sempre hem tingut clar i hem defensat l'existència de drets seculars que fonamenten la nostra existència i el nostre autogovern. Han estat avalats per la història, i aplicats i exercits amb normalitat pel poble català. La conseqüència més important de la resolució és que treu el valor jurídic dels drets històrics de la nostra nació i els passa a reconèixer com un record històric en el qual es podria basar la nostra reivindicació de més autogovern.

L'alt tribunal parteix del supòsit inqüestionable que tot comença i acaba amb la Constitució. Res d'abans no val i res no es deriva després que prèviament no ho prevegi i no ho prescriu. És obvi que per a nosaltres aquest criteri és molt i molt difícil de compartir. De manera contundent: no el compartim!

L'article 6 parla de la llengua pròpia de Catalunya i de les oficials al país. La sentència considera com a inconstitucional la "preferència" del català en l'ús normal a les administracions públiques i als mitjans de comunicació públics de Catalunya. Talment -diuen-, si això fos així, suposaria una imposició del català sobre el castellà.

A banda d'altres consideracions de la sentència sobre la llengua, sí que m'interessa aturar-me breument en l'article 35 de l'Estatut, quan parla dels drets lingüístics a l'ensenyament. L'objectiu d'aquest article, i puc afirmar amb tota rotunditat i coneixement de causa que aquest també era l'objectiu del legislador, era i continua essent que el català sigui normalment la llengua vehicular a l'ensenyament universitari i no universitari, i que també tothom -ho repeteixo, tothom- tingui el dret i pugui rebre l'ensenyament en català. Aquí sí que podríem afirmar que hi ha una voluntat històrica d'intentar que el català no sigui la llengua vehicular en l'ensenyament!

La conseqüència més important de la resolució és que treu el valor jurídic dels drets històrics de la nostra nació i els passa a reconèixer com un record històric en el qual es podria basar la nostra reivindicació de més autogovern

La mateixa sentència ens recorda els antecedents i, afortunadament, confirmen allò que ja va quedar declarat pel TC en la seva sentència STC 337/1994, quan resol una qüestió d'inconstitucionalitat plantejada pel Suprem en relació amb la Llei de normalització lingüística que el govern català va aprovar l'any 1983, a l'inici del nostre autogovern en la nova etapa democràtica del nostre país. Aquesta qüestió és un àmbit que queda reservat i que correspon als poders públics. Així es va resoldre llavors, i així es resol ara. M'interessa ressaltar que aquesta qüestió és una de les principals que ha motivat els recursos d'inconstitucionalitat contra l'Estatut. No tan sols el PP, sinó també el *Defensor del Pueblo*, altres comunitats autònomes i les successives respostes de l'advocat de l'Estat estan, com deia, "motivats" per aquesta qüestió. En aquest cas, el Tribunal ha refermat la seva doctrina al respecte i la fa extensiva -i això és positiu- a tot el trajecte i recorregut del procés educatiu.

Pel que fa a les institucions, tres pronunciaments del Tribunal mereixen un comentari. Treu caràcter vinculant als informes del Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que desenvolupin o afectin drets reconeguts per l'Estatut. Es tracta d'una institució catalana amb un gran valor jurídic -i també polític- que durant molts anys -abans com a Consell Consultiu- garantia l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de qualsevol normativa sotmesa a la seva consideració. La sentència suposa la voluntat de situar qualsevol institució o dret de Catalunya, i dels catalans, per sota de les estructures de l'Estat.

En relació amb la institució catalana del Síndic de Greuges, també hi ha una posició expressa i específica en la sentència. Es vol foragitar el caràcter exclusiu d'aquest organisme, que té la finalitat de supervisar l'activitat de l'administració de la Generalitat, la dels organismes públics i privats vinculats o que en depenen, i també de les empreses privades que gestionen serveis públics -en fi, vetllar per tal que tota l'acció de l'administració de la Generalitat sigui ajustada al dret i no impliqui cap greuge al ciutadà que rep els seus serveis. Un altre cop, la sentència i els magistrats del Constitucional volen sotmetre una altra institució catalana al paraigua de l'Estat, en aquest cas a l'aixopluc del *Defensor del Pueblo*.

L'alt tribunal ha deixat les coses com estaven. No ha permès cap millora, cap més garantia, no ha admès cap àmbit en el marc de les competències

Un comentari especial mereixen les vegueries i els consells de vegueria. La sentència reinterpreta els articles que estableixen aquest nivell d'administració. En definitiva, reconeix la capacitat de la Generalitat de crear vegueries i els seus consells com a organització pròpia de Catalunya. Nega, però, que aquesta capacitat organitzativa vagi vinculada a una administració de l'Estat, com les diputacions. En aquest cas, l'única opció seria canviar el nom. Tot allò de més: règim electoral, composició, competències, etc., seguiria essent competència de l'Estat mentre no s'aprovi la llei orgànica. A més, és obligada la

coincidència geogràfica entre les vegueries catalanes i les actuals diputacions. Heu de veure en aquesta "interpretació" l'estricta voluntat de l'Estat vers l'autoorganització pròpia i els nivells d'administració que volem els catalans.

Una altra cosa és, i reclamaria un article diferent, l'actuació del Govern de la Generalitat en la Llei de vegueries, aprovada recentment pel Parlament amb el vot a favor dels partits que donen suport al tripartit, i amb el vot en contra de les forces polítiques de l'oposició. És una llàstima que el Govern i els partits que li donen suport hagin demostrat tan poc sentit de país i poca voluntat de diàleg per fer una autèntica llei de país, el que Catalunya es mereix i necessita.

Pel que fa al poder judicial català relatiu al Tribunal Superior i al Consell de Justícia i a les competències de la Generalitat en l'administració de Justícia, val a dir que la sentència segueix refermant el criteri, ja expressat, que passa per no permetre que Catalunya tingui òrgans propis i superiors en l'àmbit de la justícia a Catalunya. Tot es reconduïx a la Llei orgànica, i a l'àmbit de l'administració de Justícia de l'Estat. Tot el que excedeixi d'aquesta concepció no és permès -segurament amb matisos, ja els ho admeto. En el cas que ho fos, passen a ser simples òrgans de col·laboració i de cooperació, o de coordinació amb l'administració de Justícia estatal.

El Tribunal també es pronuncia sobre les competències. Recordo com si fos ara el debat en la ponència parlamentària catalana i també en el tràmit a les Corts Generals a Madrid. Hi havia una ambició per la millora estatutària. Calia millorar el que s'havia establert a l'Estatut del 79. Teníem l'experiència del que havíem viscut fins aleshores. Volíem aprofundir i garantir les competències de la Generalitat. L'alt tribu-

nal ha deixat les coses com estaven. No ha permès cap millora, cap més garantia, no ha admès cap àmbit en el marc de les competències. Podem introduir matisos, per suposat, però el resum global d'aquest capítol és el que acabo de relatar.

En els darrers mesos, hem tingut a Catalunya un extens debat sobre les consultes. Interessat en alguns casos, i provocat en alguns altres. Alguns, però, demostren que potser no tenen altre missatge ni cap proposta a aportar. Malgrat tot, el Govern ha volgut exercir un desplegament estatutari en aquesta qüestió. No ha estat capaç de fer-ne un a partir de la lletra i de l'esperit de l'Estatut. No cal que l'Estat, o les institucions de l'Estat, retallin el nostre Estatut. Ja se n'ocupa el Govern, malauradament el de Catalunya. Més exemples de la pretesa subordinació de Catalunya a l'Estat les tenim en altres àmbits com el cultural, on la sentència incideix en què el veritable titular de la política cultural és l'Estat. O quan, qüestió cabdal, sobre el finançament, els preceptes de l'Estat queden en una recomanació, no vinculant per a l'Estat.

En definitiva, la sentència del Tribunal Constitucional ens ha sacsejat, i molt. Ja veurem quines seran les conseqüències del fet greu d'haver trencat l'acord constitucional. Fins ara, predominava el concepte general que la Constitució permetia desenvolupar l'autogovern de Catalunya amb una lectura interpretativa generosa del text. Això s'ha acabat ara i ens trobem que el màxim intèrpret de la Carta Magna limita les aspiracions legítimes del poble de Catalunya i ens fa arribar el missatge que la nostra voluntat d'aprofundir en l'autogovern no té cabuda en la Constitució. Trencat, doncs, el pacte entre Catalunya i Espanya, del qual l'Estatut actual n'és un altre exemple.

No ens hem de deixar endur per la indignació. Curiosament, la sentència ha causat uns efectes que dubto que els magistrats del Tribunal volguessin. D'una manera contundent, ha reforçat encara més el sentiment nacional de Catalunya i el desig d'aprofundir en l'autogovern del nostre país. Han aconseguit generalitzar encara més el sentiment de maltractament per part de l'Estat que tenim els catalans. I, evidentment, ja n'hi ha prou. Els magistrats han impulsat també amb la seva sentència un creixement de les posicions independentistes, conseqüència sobretot de la fatiga que genera el fet d'anar topant sempre contra el mateix mur d'incomprensió i de menyspreu. I, políticament, una vegada més s'ha repetit aquesta història interminable d'un PP que vol eliminar els sentiments nacionalistes -quan ells són l'exemple més clar del nacionalisme espanyol- i d'un PSOE que vol posar una cotilla ben forta a les nacions històriques i fer la lectura més restrictiva i avara del nostre Estatut i de les lleis que el desenvolupen. Al final, PP i PSOE van en la mateixa direcció jacobina i centralista, i curiosament no s'adonen que moltes de les decisions que volen prendre vénen condicionades i decidides per la Unió Europea i d'altres organismes internacionals. I repeteixo, al final, PP i PSOE acaben fent el mateix: retallar les aspiracions legítimes de Catalunya.

Digui el que digui el Tribunal Constitucional, i facin el que facin els grans partits de l'Estat, la veritat és que Catalunya sobreviurà, no defallirà i continuarà anant endavant. No poden negar-nos el que som. I si ho fan, és igual perquè ho continuem sent, els agradi o no. La sentència del Tribunal tindrà a la llarga una conseqüència, justament la contrària de la que pretenien. Ens enfortirà, perquè som una nació. El dia 10 de juliol el carrer ho va tornar a exhibir amb força i les lleis no tenen cap altra possibilitat que reconèixer la realitat.

La sentència del Tribunal tindrà a la llarga una conseqüència, justament la contrària de la que pretenien. Ens enfortirà, perquè som una nació